

بررسی رابطه میان تعویض حسابرِس و نقدینگی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

سمیه آرمان نیا^۱، علیرضا غیاثوند^۲، داریوش جاوید^۳

^۱ دانشجوی کارشناس ارشد حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

^۲ گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

^۳ گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

چکیده

در این پژوهش رابطه میان تعویض حسابرِس و نقدینگی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار گرفت. تعویض حسابرِس به عنوان متغیر مستقل و نقدینگی سهام به عنوان متغیر وابسته و اندازه شرکت و اهرم مالی به عنوان متغیرهای کنترلی پژوهش در نظر گرفته شده است. جامعه آماری اطلاعات صورتهای مالی شرکت ها در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ است. پژوهش حاضر دارای دو فرضیه است. پس از انجام مراحل آماری به کمک نرم افزار SPSS 21 به روش رگرسیون خطی فرضیه اول پژوهش که عبارت بود از: بین تعویض اجباری حسابرِس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد. و فرضیه دوم پژوهش که عبارت بود از: بین تعویض اختیاری حسابرِس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد. تأیید شدند.

واژه های کلیدی: تعویض اجباری، تعویض اختیاری، نقدینگی سهام.

مقدمه

با گذری بر زندگی بشر، جایگاه حسابداری و دسترسی به اطلاعات مالی به عنوان یک نیاز به خوبی نمایان است. دگرگونی و توسعه این نیازها در طول زمان و تلاش برای دست یابی به نتایج مطلوبتر در آینده و برنامه ریزی مناسب تر از جمله عوامل مؤثر بر ایجاد و توسعه رشته حسابداری بوده است. همچنین با پیشرفت صنعت و توسعه بنگاههای اقتصادی، قشری از صاحبان سرمایه پدیدار گشتند که در اداره بنگاههای اقتصادی مشارکت مستقیم نداشتند و بدین ترتیب مدیریت از مالکیت سرمایه ای بنگاه ها تفکیک گردید. در این گونه بنگاه های، حسابداری بایستی گزارشهای مالی را به صاحبان سرمایه به منظور آگاه کردن آنها از چگونگی اداره سرمایه، ارزیابی عملکرد مدیران و در نهایت آینده سرمایه گذاری تهیه و ارائه نماید. از طرفی شمار استفاده کنندگان و موارد استفاده از اطلاعات مالی، هدف حسابرسی را از رفع نیازهای معدودی مدیر و صاحب سرمایه به پاسخ گویی به نیازهای اطلاعاتی گروههای متعدد استفاده کننده ارتقاء بخشید. یکی از ویژگی های کیفی اطلاعات مالی، قابلیت اتکا و اعتماد آنهاست. قابلیت اتکای این اطلاعات نیازمند اطمینان به درستی و مربوط بودن اطلاعات و اعتماد به تهیه کنندگان دارد همین امر زمینه را برای استفاده از خدمات حرفه ای حسابرسان مستقل فراهم نموده است. (۸).

بیان مسأله

استقلال به منزله روحی در کالبد حسابرسان و شکل دهنده فلسفه وجودی اوست. اصولاً با ارزش ترین دارایی یک حسابرسان استقلال اوست و حسابرسان دستمزد اعتماد جامعه نسبت به خویش را دریافت می کنند، اما رسوایی های مالی آغاز هزاره سوم از جمله انرون و ورلد کام که از آنها به عنوان شکست حسابرسی یاد می شود انگشت اتهام را به سمت حسابرسان برده و منجر به تصویب قوانینی به منظور بهبود استقلال و کیفیت حسابرسی شده که می توان به تصویب قانون ساربینز-آکسلی (۲۰۰۲) توسط کنگره آمریکا اشاره کرد. (۱۴) این قانون، مؤسسات حسابرسی را ملزم به تعویض اجباری شرکای مسؤل کار بعد از ۵ سال حسابرسی متوالی یک صاحبکار واحد می نماید. (۱۱) این قانون نیز همانند دیگر قوانین وضع گردیده موافقان و مخالفان خود را داشته است. موافقان تغییر اجباری حسابرسان بر این عقیده هستند که حسابرسان بعد از حضور طولانی مدت در کنار یک صاحبکار به دلیل وابستگی های اقتصادی، انگیزه بیشتری برای حفظ صاحبکار و پذیرش دیدگاهها و خواسته های وی خواهند داشت که این امر استقلال آنها را مخدوش می کند. به اعتقاد آنها دوره ی تصدی طولانی باعث ایجاد یک سری روابط عاطفی می شود تا حدی که احساس وفاداری در حسابرسان ایجاد می کند و بدین ترتیب استقلال آنها را به خطر می اندازد. مخالفان تغییر اجباری، شاید این دیدگاه را تایید کنند اما آنها اعتقاد دارند مخارج اجرا و اعمال این قانون بیش از منافع آن است. (۳)

در ایران نیز، بنابر تصویب دستورالعمل مؤسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس اوراق بهادار (ماده ۱۰ تبصره ۲) توسط شورای عالی بورس در تاریخ ۸/۰۵/۸۶ و (اصلاحیه مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۷ شورای عالی بورس و اوراق بهادار) الزام می کند مبنی بر اینکه مؤسسات حسابرسی و شرکای حسابرسی هر یک از اشخاص حقوقی (تعریف شده در ماده ۱۰ دستورالعمل فوق الذکر)، بعد از گذشت ۴ سال مجاز نیستند مجدداً سمت حسابرسان مستقل و بازرسان قانونی شرکت مذکور را بپذیرند و حتی در صورت خروج شرکا از موسسه قبلی، شریک مسؤل کار در دوره ۴ سال قبلی، نمی تواند با حضور به عنوان شریک در موسسه حسابرسی دیگر سمت مزبور را قبول کند. پذیرش مجدد حسابرسی اشخاص یادشده پس از سپری شدن حداقل ۲ سال از پایان دوره ۴ ساله مزبور مجاز است. (۵).

از طرفی یکی از ویژگی های بازارهای کارا و بسیار مطلوب، نبود هزینه های معاملاتی و در نتیجه قابلیت نقدشوندگی بالاست. هزینه های معاملاتی طیف وسیعی از هزینه های آشکار شامل هزینه مالیات و کارگزاری و غیرآشکار ناشی از ناکارایی اطلاعاتی را دربر می گیرد. بنابراین نقدشوندگی سهام می تواند معیاری برای کارایی بازار مطرح شود. افزایش نقدشوندگی می تواند موجب توزیع هرچه بیشتر ریسک مالی از طریق کاهش هزینه های پورتهوی گردانی و انگیزش بیشتر سرمایه گذاران در تصمیم گیری های معاملاتی شود. با افزایش نقدشوندگی هزینه معاملات به شکل چشم گیری پایین خواهد آمد. نقدشوندگی همچنین نقش مهمی را در فرآیند کشف قیمت بازی می کند. با توجه به نقش نقدشوندگی، شناخت عوامل مؤثر بر آن مهم است (۱). ما در این پژوهش به دنبال رسیدن به جواب این سؤال هستیم که آیا میان تعویض حسابرس (اجباری و اختیاری) و نقدینگی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد یا خیر؟

پیشینه تحقیق

لنکس (۱۳) در یافت که تغییر حسابرس موجب تغییر در متن گزارش حسابرسی خواهد شد.

عبدالناصر و همکاران (۹) در تحقیقی از ۲۹۷ شرکت در یک دوره زمانی یازده ساله در کشور مالزی دریافتند که احتمال تغییر حسابرس در شرکت ها با وضعیت مالی نامناسب، بالاتر است.

اسماعیل و همکاران (۱۲) در یک تحقیق درباره تعیین عوامل تاثیرگذار بر تغییر حسابرس در کشور مالزی دریافتند که از میان متغیرهای تغییر مدیریت، تغییر در ریاست کمیته حسابرسی، تغییر نام شرکت، صدور گزارش حسابرسی غیر مقبول در سال قبل از تغییر حسابرس، تغییر مالکیت، تغییر در حق الزحمه حسابرسی، مدت زمانی که حسابرس، حسابرسی شرکت را به عهده داشته است، سطح نقدینگی شرکت، ریسک مالی شرکت (نسبت اهرمی)، رشد فروش و سودآوری شرکت در میان شرکت های پذیرفته شده در تابلوی دوم بورس اوراق بهادار کوآلامپور تنها متغیرهای نسبت اهرمی، رشد فروش، حق الزحمه حسابرسی و مدت زمانی که حسابرس حسابرسی شرکت را به عهده داشته است، از عوامل تعیین کننده تغییر حسابرس می باشد.

حساس یگانه و جعفری (۲) به بررسی اثر چرخش موسسات حسابرسی بر کیفیت حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس پرداختند. از دیدگاه آنها منظور از چرخش موسسات حسابرسی، جابجایی و تعویض حسابرسان در دوره های زمانی چهار ساله و کیفیت حسابرسی نیز حاصل جمع شایستگی (توانایی کشف اشتباهات) و استقلال حسابرسان (انگیزه گزارش موارد کشف شده) می باشد. نتایج تحقیق آنها نشان داد که چرخش موسسات حسابرسی موجب افزایش کیفیت حسابرسی نمی شود.

تحقیق دیگری که توسط زارعی مروج (۶) صورت پذیرفت، به این نتیجه رسید که حق الزحمه حسابرس، کیفیت کار حسابرس، تغییر مدیران شرکتها، اندازه شرکت و نرخ بازگشت سرمایه شرکتها بر تغییر حسابرسان از سوی شرکتها تأثیر دارد و اظهار نظر مشروط، افزایش میزان فروش شرکت صاحب کار، میزان فراوان نسبت بدهی بلندمدت به دارایی های شرکت صاحبکار، مقدار زیاد نسبت بدهی کوتاه مدت به دارایی های شرکت صاحبکار و افزایش سرمایه شرکت صاحبکار بر تغییر حسابرسان شرکت ها تأثیری ندارد.

کرمی و همکاران (۷) در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که بین تداوم انتخاب حسابرس و مدیریت سود (در جهت کم تر نشان دادن سود) رابطه ی مستقیم وجود دارد.

روش تحقیق

از نظر هدف کاربردی است چرا که به منظور کسب دانش علمی و فنی جدید که برای آنها کاربرد ویژه ای در نظر گرفته شده انجام می شود و از نظر شیوه گردآوری داده ها ، نیمه تجربی پس رویدادی است زیرا محقق در متغیرها دخل و تصرف نداشته و اساساً حضور ندارد و آنها را نمی شناسد و می خواهد این متغیرها و عواملی را که به روز واقعه شده اند را شناسایی کند.

جامعه مطالعاتی و نمونه آماری

چنانچه قرار است از نمونه گیری نتایج رضایت بخشی حاصل شود باید به مجموعه فعالیتهای و مراحل که به منظور انتخاب نمونه ای معرف به کار برده می شود، آگاهی کامل داشت. اولین قدم تعیین هدفهای پژوهشی است. برای درک و روشن شدن این اهداف باید جامعه ای را که قصد داریم نمونه مورد مطالعه را از آن انتخاب کنیم، تعریف نماییم. (۴)

در تحقیق حاضر کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در یک بازه زمانی ۵ ساله، از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ جامعه آماری تحقیق می باشند.

نحوه کلی تعیین جامعه آماری به شرح زیر است:

- ۵۷۴ کلیه شرکت های بورسی و فرابورسی در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۹
 - (۹۴) شرکت هایی که بعد از تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۹ در بورس پذیرفته شده اند
 - (۱۵۳) شرکت هایی که سال مالی آنها به ۲۹ اسفند ختم نمی شود و یا تغییر سال مالی داده اند
 - (۸۲) شرکت های واسطه گری مالی (سرمایه گذاری، هلدینگ، لیزینگ و بانک ها و بیمه)
 - (۷۵) شرکت هایی که طی دوره تحقیق در حالت تعلیق بوده و یا از بورس خارج شده اند
 - (۲۰) شرکت هایی که صورتهای مالی ۱۳۹۳ خود را هنگام انجام این تحقیق ارائه نداده بودند
 - (۶۴) شرکت هایی که اطلاعات آن ها برای بدست آوردن برخی متغیرهای تحقیق کافی نبود
 - ۸۶ کل جامعه آماری قابل آزمون با در نظر گرفتن پیش فرضها
- پیش فرض ها به ترتیب اعمال شدند، بدین صورت که هر شرکتی که در پیش فرض اول قرار گرفته است، برای شمارش پیش فرض های بعدی لحاظ نگردیده است.

فرضیه های تحقیق

فرضیه اول : بین تعویض اجباری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین تعویض اختیاری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.

متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل

برای تعویض حسابرس از مدل توسعه داده شده توسط کلاتورثی و همکاران (۱۰) به صورت زیر استفاده می شود:

$$SWITCH_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 X_{it-1} + \sum \beta Year + \sum x Industry + \varepsilon_{it}$$

SWITCH = تعویض حسابرس

ثابت مدل α_0

α_1 = ضریب متغیر مستقل.

X = مجموع متغیرهای اندازه شرکت و بازده دارایی ها و زیان شرکت در صورت زیان ده بودن.

Year = سال مالی.

Industry = شاخص صنعت.

ε_{it} = خطای رگرسیون.

متغیرهای وابسته

نقدینگی سهام

برای نقدینگی سهام از مدل (بیکرت و همکاران، ۲۰۰۷^۱ و لیسmond و همکاران^۲، ۱۹۹۹) استفاده شده است:

$$\text{Liquidity}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{SWITCH}_{it} + \alpha_2 \text{SIZE}_{it} + \alpha_3 \text{LEV}_{it} + \alpha_4 \text{ATURN}_{it} + \alpha_5 \text{ROA}_{it} + \alpha_6 \text{SGROW}_{it} + \alpha_7 \text{QUICK}_{it} \\ + \alpha_8 \text{RETVAR}_{it} + \sum \beta \text{Year} + \sum \chi \text{Industry} + \varepsilon_{it}$$

Liquidity_{it} = نقدینگی سهام

α_0 = ضریب ثابت مدل

α_1 = ضریب متغیر مستقل.

SWITCH = تعویض حسابرس. (اگر حسابرس شرکت در طول دوره تغییر کند یک در غیر این صورت صفر)

SIZE = اندازه شرکت (لگاریتم دارایی ها)

LEV = اهرم مالی. (مجموع بدهی های کوتاه مدت و بلند مدت تقسیم بر کل دارایی ها).

ATURN = نسبت گردش دارایی ها. (فروش تقسیم بر کل دارایی ها).

ROA = بازده دارایی ها. (درآمد خالص تقسیم بر کل دارایی ها).

SGROW = نسبت رشد فروش. (تغییر در فروش سال گذشته تقسیم بر فروش).

QUICK = نسبت جاری. (دارایی های جاری تقسیم بر بدهی های جاری)

RETVAR = نسبت سریع.

Industry = شاخص صنعت.

متغیرهای کنترلی

SIZE = اندازه شرکت (لگاریتم دارایی ها).

LEV = اهرم مالی. (مجموع بدهی های کوتاه مدت و بلند مدت تقسیم بر کل دارایی ها).

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی

یافته های توصیفی این پژوهش شامل شاخص های آماری مانند میانگین، انحراف معیار، بیشترین و کمترین داده ها هستند

که برای کلیه متغیرهای مورد مطالعه در این پژوهش در جدول (۱) ارائه شده است.

¹ Bekaert, Harvey, & Lundblad, 2007

² Lesmond et al., 1999

جدول (۱): یافته های توصیفی پژوهش

انحراف معیار	میانگین	کمترین	بیشترین	کمیت آماری
				متغیر
۰/۴۴	۰/۰۰	۰	۱	تعویض اجباری حسابر
۰/۳۲	۰/۱۷	۰/۰۰	۴/۹۴	نقدینگی سهام
۲۴۳۵۰۶۵۱/۰۸	۶۳۲۵۶۶۷	۴۳۳۵۸	۲۷۱۶۷۰۵۴۹	اندازه شرکت
۱۰/۴۳	۱۴/۵۲	۰/۱۷	۵۴/۵۲	بازده دارایی ها
۰/۱۷	۰/۵۷	۰/۰۶	۰/۹۲	اهرم مالی
۰/۴۳	۰/۸۱	۰/۰۲	۲/۸۶	نسبت گردش دارایی ها
۰/۵۱	۰/۱۵	-۰/۸۶	۹/۴۶	نسبت رشد فروش
۱/۰۳	۱/۴۶	۰/۲۴	۱۳/۲۵	نسبت جاری
۱/۰۶	۰/۹۸	۰/۰۹	۱۳/۲۶	نسبت سریع
۴	۷	۲	۱۶	شاخص صنعت

جدول (۱) نشان می دهد که متغیرهای تحقیق دارای چه ویژگی هایی هستند در ستون اول و دوم بیشترین و کمترین مقدار داده های متغیرهای تحقیق نشان داده شده است. در ستون سوم و چهارم شاخص های میانگین و انحراف معیار نشان داده شده است که بیشتر بودن مقدار انحراف معیار نسبت به میانگین بیان کننده پراکندگی داده های متغیر مربوطه است که این مهم برای متغیرهای تعویض اجباری حسابر، نقدینگی سهام، اندازه شرکت، نسبت رشد فروش و نسبت سریع صادق است.

یافته های استنباطی

بررسی فرض نرمال بودن متغیرها

از آن جایی که نرمال بودن متغیر وابسته به نرمال بودن باقیمانده های مدل می انجامد؛ لازم است قبل از برازش مدل، نرمال بودن آن کنترل شود.

فرض صفر و فرض مقابل آزمون نرمالیتی به صورت زیر است:

H_0 : توزیع داده ها نرمال است.

H_1 : توزیع داده ها نرمال نیست.

جدول (۲): آزمون کلموگروف - اسمیرنوف (K-S) برای متغیر وابسته

متغیر وابسته	کلموگروف - اسمیرنوف	سطح معنی داری
نقدینگی سهام	۶/۱۴۸	۰/۰۰۰

جهت آزمون فرض بالا از آزمون کلموگروف- اسمیرنوف استفاده شده است. در این آزمون هر گاه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ باشد فرض صفر در سطح ۰/۹۵ اطمینان رد می شود.

بر اساس مقادیر ارائه شده جدول (۲) از آنجایی که مقادیر سطح معناداری برای متغیر نقدینگی سهام در مدل ، کمتر از ۰/۰۵ است (Sig < 0/05 یا P- value) ، بنابراین فرض صفر یعنی نرمال بودن متغیر ها رد می شود. جهت رفع این مشکل از تابع لگاریتم طبیعی استفاده می کنیم ؛ بدین صورت که از کلیه داده های متغیر نقدینگی سهام لگاریتم طبیعی می گیریم، نتایج حاصل از این تبدیل در جدول (۳-۴) آورده شده است:

جدول (۳): آزمون کلموگروف - اسمیرنوف (K-S) برای متغیر وابسته (لگاریتم نقدینگی سهام)

متغیر وابسته	کلموگروف - اسمیرنوف	سطح معنی داری
لگاریتم نقدینگی سهام	۰/۴۶۱	۰/۸۵۳

بر اساس مقادیر ارائه شده جدول (۳) از آنجایی که مقادیر سطح معناداری ، برای لگاریتم نقدینگی سهام در مدل بیشتر از ۰/۰۵ است (Sig > 0/05 یا P- value) ، بنابراین فرض صفر یعنی نرمال بودن متغیرها تایید می گردد ؛ بنابراین متغیر وابسته یعنی نقدینگی سهام از توزیع نرمال بر خوردار است.

یافته های مربوط به فرضیه های پژوهش

آزمون فرضیه اول

فرضیه اول : بین تعویض اجباری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.

برای بررسی فرضیه اول ، ابتدا به بررسی فرضیه های آماری این فرضیه می پردازیم:

که به صورت زیر در خواهد آمد:

$$\begin{cases} H_0 : B = 0 \\ H_1 : B \neq 0 \end{cases}$$

H_0 : بین تعویض اجباری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود ندارد.

H_1 : بین تعویض اجباری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۴) : ضریب همبستگی، ضریب تعیین، ضریب تعیین تعدیل شده و آزمون دوربین- واتسون بین متغیرهای فرضیه اول

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار تخمین	دوربین- واتسون
۱	۰/۳۲۵	۰/۱۰۶	۰/۱۰۲	۰/۳۰۸۱۶	۲/۱۸۸

طبق جدول شماره (۴) ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش ۰/۳۲۵ است. همچنین ضریب تعیین ۰/۱۰۶ و ضریب تعیین تعدیل شده محاسبه شده نیز عدد ۰/۱۰۲ را نشان می دهد.

یکی از مفروضات رگرسیون استقلال خطاهاست؛ در صورتی که فرضیه استقلال خطاها رد شود و خطاها با یکدیگر همبستگی داشته باشند، امکان استفاده از رگرسیون وجود ندارد. آماره دوربین- واتسون به منظور بررسی استقلال خطاها از یکدیگر استفاده می شود که اگر مقدار آماره دوربین- واتسون در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ باشد فرض همبستگی بین خطاها رد می شود و می توان از رگرسیون استفاده کرد. مقدار آماره دوربین- واتسون طبق جدول (۴-۴) برابر با ۲/۱۸۸ می باشد و این عدد نشان می دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خود همبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می شود و می توان از رگرسیون استفاده کرد.

جدول (۵) : تحلیل واریانس رگرسیون برای متغیرهای فرضیه اول

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
رگرسیون	۰/۰۴۷	۲	۰/۰۲۴	۰/۲۴۹	۰/۰۰۰
باقی مانده ها	۸/۱۶۷	۸۴	۰/۰۹۵		
جمع	۸/۲۱۴	۸۶			

جدول شماره (۵) نشان دهنده تحلیل واریانس بین متغیرهای مدل می باشد، طبق این خروجی، معنی داری کلی مدل رگرسیون توسط جدول ANOVA و از طریق فرضیه های آماری ذیل آزمون می شود:

H_0 : رابطه خطی بین دو متغیر وجود ندارد.

H_1 : رابطه خطی بین دو متغیر وجود دارد.

با توجه به این که sig (سطح معنی داری) کمتر از پنج درصد (۰,۰۵) می باشد، فرض خطی بودن رابطه بین دو متغیر تأیید می گردد.

جدول (۶) : ضرایب معادله رگرسیون برای متغیرهای فرضیه اول

سطح معنی داری	آماره t	ضرایب استاندارد نشده		مدل
		ضرایب استاندارد شده	خطای معیار	
۰/۰۰۰	۰/۶۵۶	_____	۰/۱۳۸	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۰/۶۸۶	۰/۰۷۴	۰/۱۴۲	تعویض اجباری
۰/۰۰۰	۰/۲۰۴	۰/۰۲۲	۰/۰۰	اندازه شرکت

در خروجی جدول شماره (۶) و در ستون B به ترتیب مقدار ثابت و ضریب متغیر مستقل در معامله رگرسیون ارائه شده است. و نیز طبق خروجی جدول شماره (۴-۶)، بقیه ستون های این جدول شامل معیار ضرایب ستون B، آماره t و sig است که جهت آزمون فرض تساوی هر یک از ضرایب ستون B با عدد صفر به کار می رود. حال اگر α و β به ترتیب مقدار ثابت و شیب خط رگرسیون جامعه باشد، آزمون فرض ها را برای این دو مقدار می توان به صورت ذیل نوشت:

$$\begin{cases} H_0 : \alpha = 0 \\ H_1 : \alpha \neq 0 \end{cases}, \begin{cases} H_0 : \beta = 0 \\ H_1 : \beta \neq 0 \end{cases}$$

از آنجا که در این خروجی سطح معنی داری تعویض اجباری کمتر از ۰/۰۵ است، مدل رگرسیونی فرضیه اول به صورت زیر است:

$$\text{Liquidity}_{it} = 0/090 + 0/097\text{VFR} + 1/508 \text{SIZE}_{it} + \varepsilon_0$$

با توجه به نتایج به دست آمده می توان نتیجه گرفت که بین تعویض اجباری حسابرس و نقدینگی سهام شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۴-۲-۱-۲ آزمون فرضیه دوم

فرضیه دوم: بین تعویض اختیاری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.

برای بررسی فرضیه دوم، ابتدا به بررسی فرضیه های آماری این فرضیه می پردازیم:

که به صورت زیر در خواهد آمد:

$$\begin{cases} H_0 : B = 0 \\ H_1 : B \neq 0 \end{cases}$$

H_0 : بین تعویض اختیاری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود ندارد.

H_1 : بین تعویض اختیاری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۷): ضریب همبستگی، ضریب تعیین، ضریب تعیین تعدیل شده و آزمون دوربین-واتسون بین متغیرهای فرضیه دوم

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار تخمین	دوربین-واتسون
۱	۰/۴۸۱	۰/۲۳۱	۰/۲۱۳	۰/۲۷۰۹۸	۱/۸۴۷

طبق جدول شماره (۷) ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش ۰/۴۸۱ است. همچنین ضریب تعیین ۰/۲۳۱ و ضریب تعیین تعدیل شده محاسبه شده نیز عدد ۰/۲۱۳ را نشان می دهد.

یکی از مفروضات رگرسیون استقلال خطاهاست؛ در صورتی که فرضیه استقلال خطاها رد شود و خطاها با یکدیگر همبستگی داشته باشند، امکان استفاده از رگرسیون وجود ندارد. آماره دوربین-واتسون به منظور بررسی استقلال خطاها از یکدیگر استفاده می شود که اگر مقدار آماره دوربین-واتسون در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ باشد فرض همبستگی بین خطاها رد می شود و می توان از رگرسیون استفاده کرد. مقدار آماره دوربین-واتسون طبق جدول (۷-۴) برابر با ۱/۸۴۷ می باشد و این عدد نشان می دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خود همبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می شود و می توان از رگرسیون استفاده کرد.

جدول (۷-۴): تحلیل واریانس رگرسیون برای متغیرهای فرضیه دوم

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
رگرسیون	۱/۸۹۹	۲	۰/۹۵۰	۱۲/۹۳۲	۰/۰۰۰
باقی مانده ها	۶/۳۱۵	۸۴	۰/۰۷۳		
جمع	۸/۲۱۴	۸۶			

جدول شماره (۷) نشان دهنده تحلیل واریانس بین متغیرهای مدل می باشد، طبق این خروجی، معنی داری کلی مدل رگرسیون توسط جدول ANOVA و از طریق فرضیه های آماری ذیل آزمون می شود:

H_0 : رابطه خطی بین دو متغیر وجود ندارد.

H_1 : رابطه خطی بین دو متغیر وجود دارد.

با توجه به این که sig (سطح معنی داری) کمتر از پنج درصد (۰,۰۵) می باشد، فرض خطی بودن رابطه بین دو متغیر تأیید می گردد.

جدول (۸) : ضرایب معادله رگرسیون برای متغیرهای فرضیه دوم

سطح معنی داری	آماره t	ضرایب استاندارد نشده		مدل
		ضرایب استاندارد شده	B	
۰/۰۰۰	۳/۷۲۴		۰/۱۶۳	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	۱/۶۲۱	۰/۰۵۹	۰/۱۲۵	تعویض اختیاری
۰/۰۰۰	۴/۹۹۰	۰/۴۷۳	۰/۱۷۷	اهرم مالی

در خروجی جدول شماره (۸) و در ستون B به ترتیب مقدار ثابت و ضریب متغیر مستقل در معامله رگرسیون ارائه شده است. و نیز طبق خروجی جدول شماره (۸)، بقیه ستون های این جدول شامل معیار ضرایب ستون B، آماره t و sig است که جهت آزمون فرض تساوی هر یک از ضرایب ستون B با عدد صفر به کار می رود. حال اگر β و α به ترتیب مقدار ثابت و شیب خط رگرسیون جامعه باشد، آزمون فرض ها را برای این دو مقدار می توان به صورت زیر نوشت :

$$\begin{cases} H_0 : \alpha = 0 \\ H_1 : \alpha \neq 0 \end{cases}, \begin{cases} H_0 : \beta = 0 \\ H_1 : \beta \neq 0 \end{cases}$$

از آنجا که در این خروجی سطح معنی داری تعویض اختیاری کمتر از ۰/۰۵ است، مدل رگرسیونی فرضیه دوم به صورت زیر است:

$$\text{Liquidity}_{it} = 0/605 + 0/078\text{VFR} + 0/884\text{LEV}_{it} + \varepsilon_0$$

با توجه به نتایج به دست آمده می توان نتیجه گرفت که بین تعویض اختیاری حسابرس و نقدینگی شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۲-۴ خلاصه نتایج حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش

در فصل حاضر، فرضیه های پژوهش مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. هدف اصلی تحقیق، بررسی رابطه معنادار بین تعویض (اختیاری و اجباری) حسابرس و نقدینگی شرکت می باشد. بدین منظور، دو فرضیه مطرح شد که خلاصه نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری فرضیه های فرعی در جدول (۹) آمده است.

جدول (۹): خلاصه نتایج حاصل از فرضیه های پژوهش

نتیجه	سطح معنی داری	ضریب متغیر مستقل	خلاصه فرضیه های فرعی
پذیرش فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۰۹۷	فرضیه فرعی اول: بین تعویض اجباری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.
پذیرش فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۰۷۸	فرضیه فرعی دوم: بین تعویض اختیاری حسابرس و نقدینگی سهام رابطه معناداری وجود دارد.

پیشنهاد هایی برخاسته از پژوهش

با توجه به نتایج حاصل از پژوهش می توان پیشنهادهای زیر را ارائه نمود:

به مدیران واحدهای انتفاعی پیشنهاد می شود نقدینگی سهام شرکت را به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر قیمت سهام شرکت بیشتر در نظر داشته باشند و با در نظر گرفتن اهمیت جریان های نقدی به واکنش های احتمالی تأمین کنندگان شرکت ها در خصوص میزان ذخایر نقدی توجه نمایند.

به سرمایه گذاران و اعتباردهندگان توصیه می شود، نقدینگی سهام شرکت ها را به عنوان یک عامل تأثیرگذار در ارزیابی شرکت ها و اخذ تصمیمات، مورد نظر قرار بدهند و تا حد امکان، انگیزهای منفعت جوینانه مدیران را در گزارشگری مالی خلاف واقع، برای تصمیمات سرمایه گذاری و اعطای اعتبارات، لحاظ نمایند.

منابع:

الف) منابع فارسی:

- ۱- حسینی، سیدعلی، رحمانی، علی و نرگس رضایور، (۱۳۸۹). رابطه مالکیت نهادی و نقدشوندگی سهام، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۹، ۶۱-۵۴.
- ۲- حساس یگانه، یحیی و جعفری ولی اله، (۱۳۸۹). بررسی تأثیر چرخش موسسات حسابرسی بر کیفیت گزارش حسابرس شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، " فصلنامه بورس و اوراق بهادار شماره ۹
- ۳- جعفری، علی، جعفری، همت، رسائیان، امیر و رضا و پورحسینی، (۱۳۹۱). بررسی رابطه متغیرهای هزینه نمایندگی و حق الزحمه حسابرسی، دانش حسابرسی، شماره ۴۸، پاییز، ۱۳۵-۱۴۶
- ۴- دلاور، علی، (۱۳۸۶). روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی. انتشارات دانشگاه پیام نور، چاپ اول
- ۵- رحیمیان، نظام الدین؛ جان فدا، رضا. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر چرخش اجباری و داوطلبانه موسسات حسابرسی بر کیفیت حسابرسی. حسابرسی: نظریه و عمل. سال اول، شماره ۱، تابستان، صص ۸۹-۶۷.
- ۶- زارعی مروج، کمال (۱۳۸۴). شناسایی عوامل مؤثر بر تغییر حسابرس در ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه تربیت مدرس
- ۷- کرمی، غلامرضا؛ بذرافشان، آمنه؛ محمدی، امیر (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین دوره تصدی حسابرس و مدیریت سود. دانش حسابداری. ۲ (۴) : ۸۲-۶۵.
- ۸- طاهری نیا، مسعود؛ همت فر، محمود (۱۳۸۶). حسابرسی (با تأکید بر استانداردهای حسابرسی ایران). چاپ اول انتشارات چاپخانه آفتاب.

ب) منابع لاتین:

- 9- Abdul Nasser Abu Thahir , Emelin Abdul Wahid, Sharifah Nazatul Faiza Syed Mustapha Nazri, Mohammad Hudaib (2006) " Auditor- Client relationship : the case of tenure and auditor switching in Malaysia" managerial Auditting Journal , VOI 21, Issue 7 , PP. 724-737
- 10- Clatworthy, M., Makepeace, G., & Peel, M. (2009). Selection bias and the big four premium: new evidence using Heckman and matching models. Accounting and Business Research, 39(2), 139e166.
- 11- Jenkins, D. and U. Velury. (2006). "Does auditor tenure impact the reporting of conservative earnings"? Working paper, University of Delaware.
- 12- Ismail Shahnaz , Aliahmed Huson Johar , Nassir Annuar and Abdul HAMid Mohammad Ali (2008)
- 13- Lennox. C.(2000) Do Companies Successfully Engage in Opinion- Shopping? Evidence from the UK." Journal of Accounting and Economics 29
- 14- U. S. Congress. (2002). the Sarbanes-Oxley Act of 2002. 107 Congress of the United Government Printing Office: States of America. H. R. 3763. Washington, D C